

גיבלי ב-1968 ועכשיו

יכולתי להיות פוליטיקאי מוצלח. אני יודע לדבר, וזה העיקר!

"הפרשה": מה זה היה

הפרשה בה"א הידועה בתולדות המדינה סובבת סביב העסקיביש.

אנף המודיעין של צה"ל (אמ"ן), שבראשו עמד אז האלוף בנימין גיבלי, הפעיל רשת-דיגול ישראלית במצרים, שהוקמה קודם לכן, ושחבריה היו יהודים מקומיים. לפתע הוטל עליה בקיץ 1954 תפקיד שלא הוכשר לו: להניח מיטעני-נפץ במוסדות אמריקאיים ובריטיים בקאהיר ובאלכסנדריה, וגם בבתי-קולנוע ומוסדות-ציבור אחרים.

מטרת הפעולה היתה לגרום לסיכסוך בין מצריים ובין ארצות-הברית ובריטניה. מצריים, בהנהגת גמאל עבד-אל-נאצר, התקרבה אז למערב, והדבר רדאיג את ממשלת-ישראל, שבראשה עמד משה שרת. שר-הביטחון היה פינחס לבון. אחרי שדויד בן-גוריון היגלה את עצמו מרצון לשדה-בוקר, הרמטכ"ל היה משה דיין, ומנכ"ל משרד-הביטחון היה שימעון פרס.

הרשת התגלתה כאשר פיצצת-תבערה נדלקה בכיסו של אחד מחברי-הרשת, בשעה שעמד להטמין אותה בבית-קולנוע במרכז קאהיר.

כל חברי-הרשת נתפסו. שניים הוצאו להורג. האחרים נדונו לעונשי-מאסר ארוכים, ושחררו רק כעבור שנים רבות. במיסגרת חילופי-שבויים אחרי מלחמת ששת-הימים. קצין-המודיעין הישראלי מאיר בינט, שלא היה קשור כלל ברשת זו, אלא פעל במצריים כמרגל עצמאי, נלכד גם הוא בעיקבות נפילתה של הרשת, והתאבד בכלא המצרי.

ממשלת ישראל טענה אז כי כל העניין הוא, עלילת-דם מצרית מתועבת.

אחרי הפרשה נערכו חקירות שונות, והשאלה התמקדה סביב ארבע המילים: מי נתן את ההוראה? שר-הביטחון פינחס לבון טען כי לא נתן את ההוראה לבצע את הפעולה, והטיל את כל האחריות על ראש-אמ"ן, בנימין גיבלי. זה, מצדו, טען כי לבון נתן את ההוראה בעל-פה, בשיחה באירבע עיניים.

הפרשה עצמה נשמרה בסוד כמסו, והתפוצצה רק כעבור שש שנים, כאשר אחד מגיבורי הפרשה, האדם השלישי (אברי זיידנוורג), גילה את הפרטים לשופט. במישפט על נושא אחר, הגילוי המלא הראשון של הפרשה בא בעמודי העולם הזה. כאשר מירסם השבועון, סיפור בדיוני על עסקיביש יווני בתורכיה, ובו כל הפרטים של הפרשה האמיתית.

השערוריה גדלה ככדור-שלג. נטען כי גיבלי זייף מיסמכים והדחיק עדים לעדות-שקר, כדי לפברק אישום נגד לבון ולהביא לסילוקו מתפקידו. בן-גוריון התייצב מאחורי גיבלי.

המדינה כולה התפלגה בין תומכי-לבון ותומכי בן-גוריון. על רקע זה הודח תחילה לבון, ואחר-כך פרש בן-גוריון מן הממשלה ומיפלתג-העבודה (ממ"א דאז), לוי אשכול ונולדה מאיר, שהתייצבו נגד בן-גוריון (יחד עם משה שרת הגוסס), תפסו את מקומו בצמרת הממשלה והמיפלתג.

לרוץ בחבתי הארץ, כמו עמית אהרון יריב (ראש אמ"ן לשעבר), שחרש את הארץ לאורכה ולרוחבה. שואלים אותי פעמים רבות: מדוע אינך במרכז מיפלתג-העבודה? בשביל מה לוי בשביל מה להתאמץ? אילו מישור היה רוצה להצניח אותי מלי מעלה — אז טוב, אבל לא הציעו לי. מדוע? לא אהיה נאיבי ולא אגיד שהפרשה לא התירה איהו צל, איהו ספק. אינני חושב שאילו הייתי פותח את הפה קודם לכן — זה היה שונה. מדוע? הציבור? באמת אפשר לחד שוב שהציבור במדינת-ישראל קובע משהו בפוליטיקה הפנימית של המפי לגות, קובע מי יהיו חברי-המרכז... בכלל, המושגים שלי על יחסי-אנוש שונים, חסרי-שבונות.

שעבר זכיתי לקבל פרס כאחד משיבי-עת הייצואנים המצטיינים. את הצלחות האלה אף אחד לא יכול לקחת ממני, אז למה שיוכרו לי דווקא את הפרשה? אני שלם עם התנהגותי בפרשה. שלא יהיו איהבנות בעניין הזה. אילו הייתי חושב, אפילו לשנה אחת, כי לא הייתי בסדר אפילו בחלקיק של התהליך — הייתי קם עכשיו ומתפטר! בפרשה — לא טעיתי! אין ספק, שהיא מלווה אותי עד היום. הרי אני לא תמים. יכול להיות ש'הפסדתי קריירה פוליטית. אמרתי, לא מזמן, לחיים הכרפלה, בעת ויכות, כי יכולתי להיות פוליטיקאי מוצלח. אני יודע לדבר, וזה מה שצריך... אבל הפוליטיקה מגעילה אותי. אינני מוכן

בכלי-התיקשורת: מדוע שתקתי עד היום? כי אני רוצה שאת האמת שלי אני אפרסם, במילים שלי, כאופן שלם. במשך שנים ניסו לגרור אותי ל-התייחס לנושא, על-ידי פרובוקציות ולא הצליחו.

למשל, מאור-מאור הצטרפתי לקי-רוא את הכתבה על מאיר בינט. מאור מצער אותי שלא ננקט שום צעד להני-ציח את בינט. ניסו לגרור אותי ל-התייחסות למעשהו של מאיר עמית, שאמר בכתבה לאלמנתו של בינט: "תפני לבנימין גיבלי!"

לא התייחסתי. צעדו של עמית לא הפתיע אותי. אנחנו ידידים, אבל אני יודע היטב מיהו ידידי ומיהו חברי. אצלי, חברות זהו ערך עליון. איני יכול להצביע על מישור ולאמר: אני שונא אותו! אני יכול לא להתחבר עימו. תמיד כשאני קורא כתבות על אנשים שנפלו וגילו, להפתעתם הרבה, כי יחד עם הנפילה גם נפלו חברויות — זה מורר בעיניי.

לאף אחד אין חברים רבים של ממש. לי יש, אולי יותר מהמוצע, אבל אני יודע בריוק מיהם. מהבחינה הזאת לא היו לי הפתעות, אחר פיצוץ הפרשה. אני יכול לספר, לראשונה, כי כאשר עמית ערך מסיבה לכבוד חזרתם של החברה ממצריים, לא טרחו אפילו ל-הזמין אותי. אז אם עמית תפס פטרונ על החברה, אז קדימה, שיהיה פטרון עד הסוף ולא יאמר, כשלא נוח לו: "תפ-נו לבנימין גיבלי!"

שיחה עם שרת

ד שתיקה שלי במשך שלושים ו-שנה נבעה רק מחוסר-זמן. אני מכין, כרגע, מיסמכים בשביל ספר על הפרשה. זה קשור ליותר מרי אנשים שהלכו לעולמם, כך שיהיה עלי-להיזרר בשיחור.

קשה לתאר את מה שעברתי: אדם בודד, הנאבק עם מימסד שלם ומנסה להוכיח את צידקתו.

מאיר בינט, המרגל הישראלי במצריים, שנלכד יחד עם לכידת הרשת הישראלית של העסקיביש ב-1954 והתאבד בכלא המצרי.

פינחס לבון היה האדם היחיד עלי אדמות שניתקתי עימו כל מגעו

דיבדי משה שרת לא תאמו דברים של ראש-הממשלה. רחוק מזהו

יצחק מודעי היה הפקוד שלי. ש' לחתי אותו כנספח צבאי ללונדון

מאז הפרשה אני משתדל לקיים כמה שפחות שיחות בארבע עיניים

למדתי לדעת עד כמה המנהיגים הם אנשים קטנים

ולא אמרתי אם יש לשנות את זה או לא. הבעיה היא גם בעיית דימוי. אומרים: בחברת-חשמל מקבלים די-עובדים שמלחינם ומעילי-עור... אבל הרי לא מרובך על אופנה, אלא על תנאים סבירים לפועלים שצריכים לטפס בקור על עמודי-חשמל. יחד עם העובדה שיש תופעות שצריך לברוק, הבעיה הגדולה היא בעיית ההסברה, הדוברות.

"איני שונא איש"

מה שהפריע לי ביותר, ביום המינוי, וממש הקפיץ אותי, הוא שהכתבה בטלוויזיה פתחה במילים: "גיבלי, שהיה אחד השותפים לפרשה, יצא מהכפור...".

נו, באמת, אפשר לחשוב שמדובר על מישור מוקצה, שלא הופיע עד היום

גיבלי כאישיהברה. הפוליטיקה מגעילה אותי!